

МУНІЦИПАЛЬНИЙ КОНСАЛТИНГ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Г.А. Мішеніна, к.е.н.

О.Ю. Горяйнова, студентка

Сумський державний університет

У статті розглянуто муніципальний консалтинг як явище у європейських країнах та Україні зокрема. Увагу зосереджено на можливому пристосуванні консалтингу місцевої влади до українських реалій таким чином, щоб він був ефективнішим.

Зараз Україна стоїть на порозі великих економічних, політичних та соціальних змін. Деякі експерти схильні думати, що новації мають торкнутись найперше верхів усіх гілок влади, однак не менш важливим є контроль та допомога місцевій владі в ефективній реалізації державної політики.

Муніципальний консалтинг, названий деякими ученими політичним, на їхню думку, охоплює вузький прошарок роботи органів місцевої влади – виборчі та PR-технології, політичний лобізм тощо. Однак це явище є набагато ширшим, включаючи у себе стратегічне планування локального розвитку регіонів, їх маркетинг, підтримку малого та середнього бізнесу, залучення для реалізації цих процесів інвестицій, місцевий розвиток енергозбереження та зеленого туризму і таке інше.

Однією з основних регіональних проблем України досі залишається те, що депутати місцевих та обласних рад, члени Виконавчих комітетів та інші представники муніципальної влади за 24 роки незалежності так і не почали отримувати належної кадрової та професійної підготовки. Усе, що забезпечується державою – вузькопрофільні навчальні тренінги, що розширюють кругозір носіїв виконавчої влади лише у сфері їх безпосередньої компетенції, не зачіпаючи при цьому жодної з дотичних сфер. Те, що у Європі вже давно називають «муніципальним консалтингом» у нашій державі знаходиться лише на шляху становлення. На жаль, поки в українському законодавстві навіть не згадується консультування локальних представництв виконавчої влади, а отже це явище не може розглядатися як таке, що має право на фінансування державним коштом. Що приводить нас до наступної проблеми – муніципальний консалтинг, що тільки нещодавно зародився в Україні, досі не маючи державного визнання, змушений розвиватися лише у форматі громадських організацій, що працюють у цій сфері за рахунок грантодавців. Причиною цього може бути, окрім іншого,

досі несформований ринок користувачів цих послуг. Адже представники місцевої влади досі не вирішують питання локального характеру відкрито та прозоро, приймаючи рішення фактично одноосібно, а Громадські Ради, що діють при комітетах, не можуть достатньо впливати на їх рішення. Прикладом громадської організації, що займається моніторингом соціально-економічних процесів області та їх аналізом на Сумщині є «Бюро аналізу політики», яка вже майже 10 років функціонує за рахунок іноземних інвесторів-грантодавців.

Отже, у зв'язку із усім вищеперерахованим, нині, коли постає питання необхідності термінової децентралізації влади, яка у майбутньому повинна реалізовуватись місцевими органами управління, інституалізація муніципального консалтингу повинна стати справою загальнонаціональною, такою, що лежатиме в основі майбутніх адміністративних реформ. Він має виконувати роль найбільш адекватного інструменту стратегічного планування розвитку територій в умовах постіндустріального суспільства консалтинговий проект. Він має орієнтуватись на інтереси місцевої спільноти, а отже – містити аналіз залучення всіх її секторів – органів влади, бізнес-груп та громадських організацій у консалтинговий проект.

Попри те, що проблема відсутності муніципального консалтингу постала перед суспільством гостро лише зараз, експерти працювали над нею ще на початку нового століття. Зокрема, учасники міжнародної конференції «Розвиток місцевого самоврядування в Україні у контексті євроінтеграції», що проходила у Києві, ще далекого 2004 року розробили план по запровадженню муніципального консалтингу у практику за допомогою створення Мережі муніципального консалтингу. Вона передбачалась як недержавна організація, що не мала б примусу і являла собою об'єднання багатьох інших громадських органів стратегічного місцевого планування та контролю. Ця структура мала стати головним органом ведення діалогу між громадськістю, експертами та владою, а також місцем, де представники муніципального консалтингу різних регіонів могли б поділитися досвідом впровадження своїх проектів та розробити щось якісно нове та унікальне. Однак, станом на 2014 рік цю організацію досі не було створено. У теперішній ситуації війни із східним сусідом, Україна як ніколи потребує впровадження якісних змін саме на місцевому рівні.

Тому, нашими рекомендаціями для подальшого розвитку муніципального консалтингу в Україні як засобу ефективної місцевої політики є:

- створення законодавчої бази для діяльності та функціонування муніципального консалтингу, що включатиме в себе його визначення, встановлення державного контролю за діяльністю організацій, що надаватимуть відповідні послуги органам місцевої влади; включення до річного бюджету областей пункту по фінансуванню

та, відповідно, залученню муніципального консалтингу для допомоги муніципальній владі;

- залучення іноземних експертів для створення нових органів, компетентних для муніципального консалтингу;
- розширення функцій діяльності організацій, що займаються муніципальним консалтингом моніторингом соціально-економічних змін, що відбуваються у суспільстві та їх аналізом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо помічників-консультантів депутата місцевої ради» від 22 грудня 2005 р. № 3266-IV // Офіційний вісник України. – 2006. – № 1-2. - Ст. 14.
2. Запатрина И. В. Есть ли перспективы у консалтинга в Украине / И. В. Запатрина // Теория и практика управления. – 2004. – С. 50 – 55.
3. Мельник Ю. Місцевий соціально-економічний розвиток: poradnik для депутатів місцевих рад та посадових осіб місцевого самоврядування / Ю.Мельник, О.Молодцов. - К. : «Оріони», 2004. – 120 с.

Матеріали надійшли 30 серпня 2014 р.